

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jerzy Andrzejewski (spr.)

Sędziowie: SSO Dorota Maciejewska-Papież

SSR del. do SO Robert Kubicki

Protokolant: p.o. stażysty Beata Jopek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Grunwald w Poznaniu Joanny Knowczyńskiej

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2017 r.

sprawy **M. O.**

o wyrok łączny

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2017 r., wydanego w sprawie sygn. akt: VIII K 123/17

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. W. G. kwotę 147,60 zł (w tym VAT) tytułem wynagrodzenia za obronę skazanego w postępowaniu odwoławczym;
3. zwalnia skazanego od kosztów za postępowanie odwoławcze.

Dorota Maciejewska-Papież Jerzy Andrzejewski Robert Kubicki

UZASADNIENIE

M. O. został skazany prawomocnymi wyrokami:

- Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, z dnia 12 lutego 2016 roku, w sprawie III K 1150/15, za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. popełnione w dniu 29 września 2015 roku na karę 3 lat pozbawienia wolności,
- Sądu Rejonowego w Słupcy, z dnia 20 października 2016 roku, w sprawie II K 251/16, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 §1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione 17 grudnia 2015 roku na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności
- oraz Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, z dnia 25 sierpnia 2016 roku, w sprawie VIII K 159/16, za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 2 k.k. popełnione 4 sierpnia 2015 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem łącznym z dnia 27 kwietnia 2017 roku, wydanym w sprawie VIII K 123/17, Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu - na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. - połączył orzeczone wobec skazanego

kary pozbawienia wolności, wymierzone w sprawach VIII K 159/16, II K 251/16 i III K 1150/16 i wymierzył mu karę łączną 4 (czterech) lat i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności (punkt 1 wyroku). Na podstawie art. 577 k.p.k. Sąd I instancji na poczet orzeczonej w punkcie 1 kary zaliczył skazanemu okres zatrzymania od 17 do 18 grudnia 2015 roku w sprawie II K 251/16 oraz okres odbywanej kary pozbawienia wolności orzeczonej w tej samej sprawie od dnia 2 lutego 2017 roku (punkt 2 wyroku), pozostawiając na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. w pozostałym zakresie orzeczenia podlegające połączeniu - w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym - do odrębnego wykonania (punkt 3 wyroku). Nadto Sąd Rejonowy na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz.U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) zwolnił skazanego od obowiązku uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych (k. 48 – 49).

Przedmiotowy wyrok łączny zaskarżył obrońca skazanego w części dotyczącej wymierzonej M. O. kary łącznej. Apelujący zarzucił wyrokowi Sądu Rejonowego obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 438 pkt 4 k.p.k., tj. rażąco niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu skazanemu kary łącznej 4 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy wystąpił wyrazisty związek rodzajowy, łączący poszczególne czyny, za które wymierzono uprzednio kary jednostkowe podlegające łączeniu, jak i niewątpliwa bliskość czasowa pomiędzy przedmiotowymi czynami, a także przy istnieniu istotnych okoliczności łagodzących w postaci dobrego zachowania w warunkach izolacji, co sprawia, że kara winna być znacznie łagodniejsza.

Formułując powyższy zarzut apelujący wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie istotnie niższej kary łącznej pozbawienia wolności, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Nadto apelujący wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym oraz zwolnienie skazanego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i obciążenie nimi Skarbu Państwa (k. 72 - 74).

W piśmie procesowym datowanym na dzień 29.08.2017 roku skazany M. O. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania - z uwagi na wydanie przez Sąd Okręgowy w Poznaniu wyroku skazującego w sprawie XVI K 53/17 oraz złożenie przez skazanego wniosku do Sądu Okręgowego o wydanie wyroku łącznego obejmującego cytowane skazanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Rażąca niewspółmierność kary może zachodzić tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w kodeksie karnym oraz ukształtowanych przez orzecznictwo. Przy czym na gruncie uregulowania art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę wymierzoną w pierwszej instancji można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - nazwać rażąco niewspółmierną tj. niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie - II Wydział Karny z dnia 27 kwietnia 2017 roku, sygn. akt II AKa 80/17). Jest przy tym oczywiste, że stosowanie dyrektyw wymiaru kary (art. 53 k.k.) musi uwzględniać specyfikę orzekania o karze łącznej (por. wyr. Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 kwietnia 2014 r., sygn. akt II AKa 61/14).

Kara łączna orzeczonej przez Sąd Rejonowy nie jest, jak sugeruje skarżący, sankcją niewspółmiernie surową. Trafnie wskazał Sąd I instancji, że skazany jako osoba wielokrotnie karana, a więc niedostosowaną do obowiązujących norm społecznych i prawnych, nie zasługuje na to, aby za dwa z trzech popełnionych przestępstw w ogóle nie ponieść kary, a do tego sprowadzałyby się zastosowanie zasady pełnej absorpcji przy wydawaniu wyroku łącznego. Apelujący zdaje się w ogóle nie dostrzegać okoliczności, iż popełnione przez skazanego przestępstwa - w sprawach podlegających łączeniu - zostały popełnione w warunkach recydywy określonej w art. 64 § 1 k.k., ale także w art. 64 § 2 k.k.

Zwrócić również należało uwagę, że jak wynika z opinii z zakładu karnego, zachowanie M. O. w warunkach izolacji niczym szczególnym się nie wyróżnia. Skazany nie był karany dyscyplinarnie, ale jednocześnie nie był nagradzany. Nadto czyny zabronione popełnione przez skazanego obejmuje zarówno przestępstwa „dokonane”, jak i takie które skazany tylko usiłował popełnić. Przestępstwa przypisane M. O. wymienionymi na wstępie wyrokami były popełniane w różnych konfiguracjach osobowych. Należało mieć na uwadze zbieżność czasową pomiędzy poszczególnymi czynami (od 4.08.2015 – wyrok III do 18.12.2015 – wyrok II) i ich zasadniczy związek rodzajowy (przestępstwa przeciwko mieniu, choć nie tożsame), to jednak same te okoliczności nie pozwalały na wysunięcie wniosku, że skazany zasługuje na łagodne potraktowanie. Wszakże premiowanie jego nagannej postawy byłoby niezrozumiałe dla społeczeństwa.

Marginalnie tylko zasygnalizować należy, że skazany - nim dopuścił się czynów opisanych w wyrokach podlegających łączeniu - odbywał karę orzeczoną wyrokiem łącznym w wymiarze 8 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności od czerwca 2006 roku do stycznia 2013 roku, będąc uprzednio 8-krotnie karany, zaś wyrok tu. Sądu, na który powołuje się skazany obecnie, stał się podstawą przypisania mu kolejnych 25 przestępstw po pełnionych po odbyciu w/w kary łącznej co dobitnie unaocznia, że uprzednio odbywana kara łączna nie przyniosła żadnego rezultatu resocjalizacyjnego.

Nie jest zadaniem wyroku łącznego polepszenie sytuacji skazanego, lecz uporządkowanie jego sytuacji prawnej. Mając na względzie powyższe, w kontekście celów zapobiegawczych i wychowawczych, które kara łączna ma osiągnąć w stosunku do skazanego, Sąd Rejonowy zasadnie skonstatował, że w niniejszej sprawie brak było podstaw do zastosowania w stosunku do M. O. w pełnym zakresie zasady absorpcji. Co prawda Sąd Rejonowy nie zastosował wymiaru kary łącznej zaproponowanej przez skarżącego w apelacji, jednak nie można pomijać faktu, że skazany w wyniku wydania wyroku łącznego otrzymał ostatecznie mimo wszystko ulgę. Zgodnie z art. 86 § 1 k.k., kara łączna pozbawienia wolności mogła zostać wymierzona w realiach niniejszej sprawy w przedziale od 3 lat pozbawienia wolności (najwyższa z wymierzonych kar) do 4 lat i 11 miesięcy pozbawienia wolności (suma wymierzonych kar). Kara łączna orzeczona ostatecznie przez Sąd I instancji wyniosła 4 lata i 8 miesięcy pozbawienia wolności, a więc uwzględniała ona zasadę asperacji, aczkolwiek zbliżoną do zasady kumulacji. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kary łącznej nie może jednak być sposobem na premię dla sprawcy większej liczby przestępstw. Ma ona stanowić całościową ocenę jego zachowań, będąc właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego, reakcją na popełnione czyny. Nie ma ono służyć ograniczeniu odpowiedzialności karnej, lecz rzeczywistemu oddaniu zawartości kryminalnej czynów, jakich się dopuścił. Popelnienie większej liczby przestępstw zdecydowane uzasadnia odstępstwo od absorpcji kar. Wymierzenie kary przy zastosowaniu całkowitej absorpcji prowadziłoby do premiowania sprawcy popełniającego więcej przestępstw i do praktycznej bezkarności niektórych zachowań zabronionych. Ta zasada, jak i kumulacja kar winny być stosowane wyjątkowo, zaś priorytet ma zasada asperacji, czyli absorpcji częściowej, a więc takiej reguły, jaką zastosował Sąd Rejonowy.

Wypada zauważyć, że zgodnie z treścią art. 438 pkt. 4 k.p.k. Sąd odwoławczy jest uprawniony do zmiany wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze jedynie w przypadku wykazania, że orzeczona kara jest rażąco niewspółmierna. Apelacja zmierzała do skrócenia kary łącznej w „istotny sposób”. Jak już wyżej wspomniano, nie sposób było dokonać korekty orzeczenia Sądu Rejonowego przy zastosowaniu zasady absorpcji. Z drugiej strony obniżenie kary łącznej pozbawienia wolności o okresy rzędu 6 miesięcy spowodowałoby, że skazany de facto nie odbyłby kary wymierzonej mu w sprawie II K 251/16. Trafnie więc wskazał Sąd Rejonowy, iż tak orzeczona kara łączna pozbawienia wolności miałaby walor demoralizujący dla skazanego. Skorygowanie zaskarżonego wyroku o mniejszy wymiar niż 6 miesięcy nie wchodziło w grę, albowiem rozstrzygnięcie takowe zapadłoby niechybnie z obrazą art. 438 pkt 4 k.p.k.

Na marginesie należało zauważyć, że wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie XVI K 53/17 zapadł po wydaniu przez Sąd Rejonowy zaskarżonego rozstrzygnięcia, a więc nie miał wpływu na wyrokowanie w niniejszej sprawie. Połączeniu podlegają prawomocne wyroki, a z chwilą wyrokowania Sądu Rejonowego nie istniał nawet wyrok w sprawie XVI K 53/17, gdyż wydano go 3 tygodnie później. Okoliczność ta nie spowodowała w żadnym wypadku konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku. Wniosek skazanego zawarty w piśmie z dnia 29 sierpnia 2017 roku był

więc oczywiście bezzasadny. Powyższe nie wyklucza jednak możliwości wydania nowego wyroku łącznego i w tym zakresie toczy się postępowanie w Wydziale XVI tut. Sądu pod sygn. XVI K 108/17.

Biorąc pod uwagę wszystkie nakreślone uwagi, Sąd Okręgowy uznał zarzut apelacji za całkowicie chybiony i uznając prawidłowość zaskarżonego wyroku co do sposobu połączenia kar, jak również co do wysokości orzeczonej w rezultacie kary łącznej, orzekł o utrzymaniu zaskarżonego wyroku w mocy.

O kosztach obrony z urzędu orzeczono na podstawie na podstawie § 17 ust. 5 i § 4 ust. 1 i 3 oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 roku, poz. 1714).

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k., Sąd Okręgowy zwolnił skazanego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, uznając że nie będzie w stanie ich ponieść ze względu na fakt odbywania kary pozbawienia wolności.

Dorota Maciejewska-Papież Jerzy Andrzejewski Robert Kubicki